

บทที่ 5

การสรุปผล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

ผลการพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครุราชวิธีสอนพลศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครุราชวิธีสอนพลศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานทำให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและช่วยส่งเสริมความเป็นครูอย่างมีประสิทธิภาพ

2. นักศึกษามีความสุขในการเรียนรายวิชาวิธีสอนพลศึกษาและไม่พบปัญหาหรืออุปสรรคที่กระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

อภิปรายผล

1. การพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครุราชวิธีสอนพลศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานทำให้เกิดรูปแบบใหม่ที่ช่วยเพิ่มในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยผู้สอนสามารถระบุละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3) ได้อย่างละเอียดและชัดเจน เนื่องจากมีการประเมินโดยเพื่อนทีม นักวิจัยฯ และการประเมินโดยนักศึกษา 3 ระยะ ทำให้ผู้สอนสามารถนำคำแนะนำจากการประเมินของเพื่อนนักวิจัยมาปรับปรุงรูปแบบการสอนได้ โดยปรับ มคอ.3 ก่อนเปิดภาคการศึกษา และได้นำความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลังจากนักศึกษาที่ได้ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนให้กับผู้สอน ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินรอบด้านที่ช่วยให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการสอนทางด้านพลศึกษาอย่างแท้จริง เนื่องจากมีการประเมินแบบมีส่วนร่วม โดยมีการประเมินที่หลากหลาย เช่น ผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน และผู้สอนเป็นผู้ประเมิน มีการสะท้อนการทำงานเชิงบวก โดยประเมินจากการสังเกต การประเมินตามสภาพจริง ประเมินจากผลงาน และมีการอภิปรายเพื่อประเมินการเรียนรู้ในขั้นสรุป และผู้เรียนได้มีโอกาสเสนอแนวทางในการปรับปรุงตนเองผ่านกิจกรรมการสะท้อนคิด ทำให้ผู้สอนสามารถออกแบบลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นครูของตัวผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ลักษณะนี้สอดคล้องกับการสร้างชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ Professional Learning Community (PLC) เข้ามามีส่วนสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีความสุขทั้งนักเรียน ครูผู้สอน นักวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกัน ดังที่วิจารณ์พานิช (2555) ได้อธิบายชุมชนการเรียนรู้เพื่ออาชีพไว้ดังนี้ ชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ Professional Learning Community (PLC) คือ กระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถาม และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน

โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น อยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ใน การทำงานของครูและนักการศึกษา สอดคล้องกับ วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์ (2554) ที่ได้กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ว่าเป็น ยุทธศาสตร์สำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะการศึกษาที่ดีสำหรับคนยุคใหม่นั้น ไม่เหมือน การศึกษาเมื่อสิบหรือยี่สิบปีที่แล้ว การศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของศิษย์ไป อย่างสิ้นเชิง และบทบาทของครูอาจารย์ก็ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ครูที่รักศิษย์ เอาใจใส่ศิษย์ แต่ยัง ใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ จะไม่ใช่ครูที่ทำประโยชน์แก่ศิษย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ ครูที่มีใจแก่ศิษย์ยังไม่พอ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอน ไปเป็นเน้นที่การเรียนรู้ (ทั้งของศิษย์และของ ตนเอง) ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ด้วย ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยน บทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” (teacher) ไปเป็น “ครูฝึก” (coach) หรือ “ผู้อำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้” (learning facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าที่นี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เรียกว่า PLC (Professional Learning community) PLC ย่อมาจาก Professional Learning Community ซึ่งหมายถึง Community of Practice (CoP) ในการทำหน้าที่ครูหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นการรวมตัวกันทำงานไปพัฒนาทักษะและการเรียนรู้เพื่อ ปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อศิษย์ โดยรวมตัวกันแลกเปลี่ยนจากประสบการณ์ตรง ทำให้การทำหน้าที่ครูเพื่อ ศิษย์เป็นการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม ซึ่งอาจเป็นทีมในโรงเรียนเดียวกันก็ได้ ต่างโรงเรียนกันก็ได้ หรืออาจจะอยู่ห่างไกลกันก็ได้ PLC เป็นเครื่องมือให้ครูเป็น actor ผู้ลงมือกระทำเป็น “ประธาน” เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่วงการศึกษามากขึ้นปล่อยให้ครูเป็น “กรรม” (ผู้ถูกกระทำ) อยู่เรื่อยไป หรือเป็นเครื่องมือปลดปล่อยครู ออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจ สู่อำนาจสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกัน สร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษารวมทั้งสร้างการรวมตัวกันของครู เพื่อทำงานสร้างสรรค์ ได้แก่ การเอาประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ PBL และนวัตกรรมอื่น ๆ ที่ตนเองทดลอง เอามา แลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน เกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ครู จากประสบการณ์ ตรง และจากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่มีคนศึกษาและเผยแพร่ไว้ หัวใจสำคัญที่สุดของ PLC คือมัน เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่การเรียนรู้ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ต้องเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง โดยครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน” (teacher) มาเป็น “ครู ฝึก” (coach) หรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (learning facilitator) ห้องเรียนต้องเปลี่ยน จากห้องสอน (class room) มาเป็นห้องทำงาน (studio) เพราะในเวลาเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะ เรียนเป็นกลุ่ม โดยการทำงานร่วมกัน ที่เรียกว่า การเรียนแบบโครงงาน (Project-Based Learning) การศึกษาต้องเปลี่ยนจากเน้นการสอนของครู มาเป็นเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน การเรียนเปลี่ยนจาก เน้นการเรียนรู้ของปัจเจก (Individual Learning) มาเป็นเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) เปลี่ยนจากการเรียนแบบเน้นการแข่งขัน เป็นเน้นความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน

2. จากการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้ รายวิชาวิธีสอนพลศึกษาโดยบูรณาการแนวคิด CCR ของอาจารย์ (หลังสิ้นสุดภาคเรียน) ในภาพรวม ทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 100 คือ ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ได้แก่ ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา ก่อน เรียน และผู้สอนมีการแจ้งประเด็นที่จะประเมินและเกณฑ์การวัดและประเมินผลในรายวิชาอย่าง

ชัดเจนก่อนเรียน ด้านการออกแบบการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอนมีกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ผู้สอนมีการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้สอนมีกิจกรรมให้ผู้เรียนสรุปความรู้จากการเรียนรู้รายวิชาด้วยตนเอง ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและ/หรือประเมินโดยเพื่อน ร่วมกับประเมินโดยผู้สอน ผู้สอนมีการประเมินกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา และมีการประเมินระหว่างเรียนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน และข้อมูลสะท้อนกลับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิธีสอนพลศึกษาโดยบูรณาการแนวคิด CCR พบว่า ร้อยละ 100 คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติกิจกรรม/ภาระงานที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเห็นได้ชัด มีการลงมือปฏิบัติงานจริงตามที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ที่ประทับใจในส่วนที่มีการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง เข้าใจเพื่อน ให้กำลังใจกันและกัน ทำให้นักศึกษารู้สึกมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานและระบบพี่เลี้ยง ในกิจกรรมเป็นการใช้คำถามให้ผู้เรียนชวนคิด ตั้งประเด็น วิเคราะห์สถานการณ์ หาคำตอบด้วยตัวเอง มีการแนะนำทางออกประกอบด้วย ซึ่งกระบวนการนี้ทำให้นักศึกษารู้จักถกคิด พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ มากขึ้น คิดหาเหตุผลประกอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549) ที่ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยการหาคำตอบ การแก้ปัญหา แสวงหาความรู้ และคิดค้นสิ่งใหม่ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้ทำหน้าที่ใช้คำถามเพื่อให้ข้อมูลสะท้อนกลับไปยังนักศึกษา โดยให้นักศึกษาได้ฝึกวิเคราะห์ความคิด ของตนว่าตั้งอยู่บนหลักเหตุและผลหรือไม่ กิจกรรมส่วนนี้ยังพบว่านักศึกษาให้ความช่วยเหลือเพื่อน ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่เพื่อนอย่างจริงใจทุกคนมีความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยพร คุโรตะ (2556) ที่ได้ศึกษาการใช้จิตตปัญญาศึกษาในการสอนนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนโดยใช้จิตตปัญญาศึกษาสามารถสนับสนุนการพัฒนาความสนใจ, ความเข้าใจ, การควบคุมอารมณ์ตนเอง, การเอาใจใส่, ความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่นและพฤติกรรมที่ส่งเสริมและเปลี่ยนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เสริมสร้างการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและการสร้างจุดแข็งและทักษะภายในตนเองที่ดีขึ้น และจากงานวิจัยของ แคทเทอร์ริน มัวร์และซูซาน ทีเธอร์ (Catherine Moore and Susan Teather, 2556) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกระบวนการพิชฌุพิจารณา: ข้อมูลย้อนกลับเป็นการเรียนรู้ การสำรวจพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นมีส่วนร่วมในการประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิชฌุพิจารณาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ความสามารถในการกำกับ การเรียนรู้ของตัวนักเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านงานวิชาการและในโลกแห่งความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษา นำการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิธีสอนพลศึกษาโดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานไปใช้ในการสอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจริงในสถานศึกษา

2. อาจารย์ผู้สอน ควรจัดสภาพและบรรยากาศการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษามากที่สุด ส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน มีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในขณะเดียวกัน ควรกระตุ้นให้นักศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนในหัวข้อที่นักศึกษาสนใจโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนให้นักศึกษา ได้แสดงออกอย่างอิสระในชั้นเรียน

3. ควรหาสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ให้กับนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้เผชิญสถานการณ์จริง เช่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หรือโรงเรียนเครือข่ายที่อยู่ใกล้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในรายวิชาอื่น ๆ ที่ทางหลักสูตรได้เปิดการเรียนการสอน